

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın haftalardanberi elimden düşmeyen bu eserinden onu bir hamlede okuyup bitirdiğim gün bahsetmek kararında idim. Ancak şimdi ve pek kısaca bahsedebiliyorum. Kitabı öyle sevdim ve bu sevgi duygusu sevginin her şekli gibi öylesine kıskanç ki, aldığım engin zevki paylaşmamak, tamamen kendi nefsimi hasretmek arzusu uzum zaman galebe çaldı. Bu arzuyu hâlâ büsbütün yenebilmiş değilim, çünkü eserden yalnız bir kaç satırla bahsedebileceğim, ve bu suretle, âdeta bir fedakârlıktan kurtulmak sevincini tadarak onun sayfalarına sırf kendi hazzım için bir kere daha döneceğim.

Hakiki bir şair ve iyi bir nâsir olan Ahmet Hamdi, kitabında Ankara, Erzurum, Bursa, Konya ve İstanbulu, başa geçirmişse de Ankaraya konyadan sonra en kısa yeri ve sona bıraktığı İstanbulla en uzun kısmı vermek üzere anlatmaktadır. En çok İstanbulda yaşamış olmak şartla beş şehirde de bulunmuş olan muharriri, bu beş şehrin en çok tarihleri alâkalandırıyor. O kadar ki, bazan bu tarih bir sed vücuda getirdiğinden şehirlerin bugünkü çehrelerini âdeta görmez oluyoruz. Ahmet Hamdi Tanpınar geçmişin en güzel ve kudretli anlarını bulmakta ve bize bu anların güzelliklerini ve ehemmiyetlerini hissettirmekte bilhassa muvaffak olmaktadır.

(İstanbul) faslında şark musiki ve takip etmiş olduğu seyir hakkında söyledikleri de âdeta müstakil bir eserin esasını teşkil edebilecek bir dolgunluğa sahip.

(Beş şehir) sekiz şehir olsa ve bize İzmir ve Trabzonla birlikte Edirneyi, bilhassa mazimizi Bursa kadar hâlâ aksettiren Edirneyi de içine alabilseydi, bu küçük eserde memleket çehresinin en mutena hatlarını görmüş ve tarihin bir züptesini okumuş olurduk. Diğer taraftan, biraz himmet ederse, muharrir İstanbulla ait kısma bazı yeni fasıllar ilâve ederek ayrı ve müstakil bir cilt vücuda getirebilir, ve vücuda getireceği bu cilt, İstanbuldan bahsetmek için, bu haz ve bu şeref uğrunda her dilde yazılmış eserlerin muharrir tak ki, en hisli ve en bilgililerinden biri olur.

Mensup bulunduğu neslin -şimdiye kadar unutulmağa başlayan - bir çok uzvundan çok sonra değerini tanıtabilen Ahmet Hamdi Tanpınar, bugünkü edebiyatımızdan yarına intikal etmeğe davetli bir kaç çehreden biridir ve bu (beş şehir) bugünün güzel eserlerinden biri olarak kalacaktır. Edebiyat sahasında münekkittler konuşsalar, bu kitap Türk okuyucusuna bir hâdise olarak kayıtlı zaman evvel bildirilmiş bulurdu.

Nahid Sırrı ÖRİK

1957 2/11

